

ПЕДАГОГІЧНИЙ КОНТРОЛЬ ЗА РІВНЕМ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ФУТБОЛІСТІВ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ ПІДГОТОВКИ

А.М. Бовсуновський, В.К. Шаверський

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Актуальність. Фундамент високих і стабільних спортивних досягнень, як відомо, будується в дитячому і юнацькому віці. Відповідно до сучасних вимог до наукових досліджень в області дитячо-юнацького спорту першорядна увага повинна бути сконцентрована на вдосконаленні змісту основних розділів програмно-методичних документів. При цьому в якості одного із пріоритетних напрямків вказується подальше вивчення динаміки різних показників підготовленості юних спортсменів на всіх етапах підготовки [1, 3].

Таким чином, стає очевидним, що педагогічний контроль і розв'язувані з його допомогою завдання відбору й орієнтації в процесі тренування є однією зі складових частин загальної концепції організації тренування як керованого процесу.

Мета роботи: визначити засоби педагогічного контролю футболістів на початковому етапі спортивного тренування.

Результати дослідження. Етап початкової підготовки (6–8 років) за науковими даними характеризується значною кількістю за обсягом загальної (50 %) та допоміжної (45 %) фізичної підготовки та незначним – спеціальної (5 %). Т.В. Павловою (2004) проаналізовано програмні документи зі спортивних ігор. У закладених обсягах різних видів підготовки є розбіжності з запропонованими у наукових дослідженнях. Внаслідок цього, не створюється фундамент та база для подальшого підвищення тренувальних навантажень [1, 3, 6]. Обсяг навантаження на цьому етапі, запропонований авторами навчальних програм, коливається у межах до 1296 годин на весь період підготовки (у футболі). Відсотковий показник розподілу видів підготовки складає у футболі – загальна підготовка – 36 %, спеціальна підготовка – 64 %. Ці показники мають значні розбіжності зі схемою організації тренувальних навантажень на різних етапах багаторічної спортивної підготовки, яку пропонують провідні спеціалісти в галузі планування підготовки спортивного резерву та спортсменів міжнародного класу [4]. Отже, співвідношення видів підготовки мають розбіжності, як у порівнянні з кожним окремо взятим видом спортивних ігор, так і з тими даними, які повинні використовуватися при плануванні навчально-тренувального процесу на початкових етапах юних спортсменів. Порівняльний аналіз результатів наукових досліджень у галузі спортивних ігор та програмних документів свідчать про розбіжності у визначенні тренувальних та змагальних навантажень у залежності від етапу багаторічної підготовки. У поданих програмах не відображені дані наукових рекомендацій в галузі планування тренувальних та змагальних навантажень з урахуванням не тільки закономірностей системи підготовки, а й закономірностей зросту біологічних та психологічних компонентів розвитку спортсмена.

Зокрема показано, що досягнення дітей 6–12 років у рухових тестах таких, як біг на 30 м, стрибки в довжину з місця, підтягування у висі, віджимання в упорі та спортивні вправи мало корелювали з досягненнями цих же дітей у віці 17 років. Коефіцієнти кореляцій показали в 6–12 років і 17 років становили в межах 0,252–0,649. Одночасно було встановлено, що кореляція цих тестів зростала в міру скорочення вікового інтервалу. У 16–19-літніх – до 0,590, у 18–19-літніх – до 0,893.

Думка, що керування на початковому етапі підготовки дозволяє орієнтувати дітей при виборі виду спорту, що відповідає індивідуальним морфологічним, психофізіологічним особливостям одноставно підкреслювалася багатьма фахівцями.

Висновки. Відмінною рисою сформованої в цей час системи контролю з метою орієнтації на першому етапі підготовки є використання переважно рухових контрольних показників, що відбивають рівень розвитку фізичних якостей дітей. На нашу думку, у питання формування блоку тестів і зареєстрованих по-казників мають місце істотні недоробки, що знижують надійність і об'єктивність контрольної інформації про фактичний стан ру-хової функції дітей.

Література

1. Алябин В.Г. Многолетняя тренировка юных спортсменов / В.Г. Алябин, А.В. Алябин, В.П.Бизин. – М., 1994. – 244 с.
2. Бальсевич В.К. Методические принципы исследований по проблеме отбора и спортивной ориентации // Теория и практика физ. культуры. – 1980. – № 1. – С. 31–34.
3. Волков В.М. Спортивный отбор / В.М. Волков, В.П. Филин. – М.: Физкультура и спорт, 1983. – 176 с.
4. Волков Л.В. Теория спортивного отбора: способности, одарен-ность, талант / Л.В. Волков. – К.: «Вежа», 1997. – 128 с.
5. Лапшин О.Б. Теория и методика подготовки юных футболистов : методическое пособие / О.Б. Лапшин. – Москва : Человек, 2010.– 176 с.
6. Лисенчук Г.А. Теоретико-методические основы управления підго-товкой футболистов: Автореф. дис....док. наук по физическому воспитанию и спорту / Г.А. Лисенчук. – К., 2004. – 37 с.
7. Монаков Г.В. Подготовка футболистов. Теория и практика / Г.В. Монаков. – 2-е изд., стереотип. – М.: Сов. спорт, 2007. – 288 с.